

satranç öğreniyoruz

Bu ayki sayfamızda taş almayı (yemeyi), oyunun asıl amacı olan mat'ı, rok ve "En Passant" (an passan diye okunur) gibi özel hamleleri öğreneceğiz. Bu ay "Satranç Öğreniyoruz" köşemiz sona erecek, ama sizin özünüzün çünkü köşemizin yalnızca başlığı değişiyor. Gelecek sayıda bu sayfanın ismi "Satranç Oynuyoruz" olacak ve satrançla ilgili daha ayrıntılı şeyler öğreneceksiniz. Unutmamamız gereken bir şey var. Bu köşede size genel hatlarıyla satrançı tanıtıyoruz. Eğer iyi bir satranç oyuncusu olmak istiyorsanız, sürekli bir oyun arkadaşı bulmalı ve satrançla ilgili birçok kitap karıştırmalısınız.

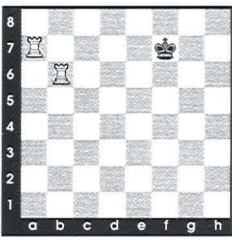
Taş Alma

Geçtiğimiz sayıda farklı taşların nasıl farklı hamle yaptığını öğrenmiştik. Bu taşlar, hamlelerini yapacakları karede diğer takımın taşı bulunursa o taşı tahtadan çıkararak o kareye yerleşir; böylece o taş yenmiş olur. Yenilen taşla yiyen taş arası boş olmalı! Ancak At, önünde bulunan kendi takımına ya da diğer takıma ait taşların üzerinden atlayarak hamle yapabildiği için bu kural onun için geçerli değildir. Taş almak "X" işaretiyle gösterilir.

Şah Çekmek

Satrançta Şah'lar hiçbir zaman yenmez. Eğer bir takımın taşı Şah'ı bir sonraki hamlede alabilecek bir konuma gelmişse "şah" diye seslenir, satranç deyiimiyle "şah çekmek". Şah başka (güvenli) bir kareye giderek ya da bu tehdidin geldiği karelerden birine kendi taşlarından birini koyarak Şah çekilmesini engeller, ancak bu taş da başka bir taş tarafından korunuyor olmalıdır ki Şah çeken taş bu taşı alarak tekrar Şah çekmesin. Karşı oyuncu At'ı ile Şah çekmişse bundan anca k Şah'ınızı güvenli bir kareye kaçarak ya da diğer taşlarda da olduğu gibi Şah çeken taşı alarak kurtulabilirsiniz.

Mat

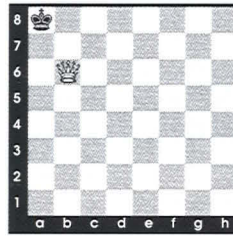

Eğer Şah denmişse ve Şah başka bir kareye gidemiyorsa (bulunduğu karede sıkışmışsa) ya da gidebileceği diğer kareler karşı takımın taşlarıyla tehdit altında tutuluyorsa ve şah çekilmesini engelleyemiyorsa mat olmuştur ve oyunu kaybetmiştir.

Oyunu terk etmek

Kimi zaman iyi oyuncular mat olacaklarını önceden görürler, gereksiz yere oynamak-tansa yenildiklerini kabul edip oyunu terk ederler. Ancak satranç oynamaya yeni başlıyorsanız mat olana kadar oynamaya devam edin, böylece karşı takımın hamlelerine de bakarak nasıl mat edildiğini ya da mattan nasıl kaçabileceğini görürsünüz. Belki de oyun karşı tarafın beceriksizliğiyle pat olur.

Pat

Şah kalmışsa, Şahlar birbirine yaklaşamayacağı için oyun pat olur. Ayrıca Şah denmemişse ve karşı takımın oynayabilecek hiçbir hamlesi yoksa, oyun patla sonuçlanır. İki taraf da aynı hamleyi iki defa üst üste yaparsa oyun yine pat olur.

Şimdi de özel hamleleri görelim.

Rok

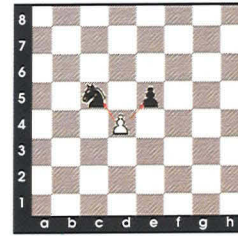

koşullar sağlandığında kısa ya da uzun rok yapabilirsiniz. Kısa

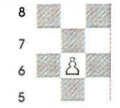
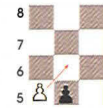
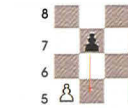
Peki bu "pat" da ne? Pat oyunun berabere bitmesidir. Bu, farklı şekillerde olabilir. Eğer tahta üzerinde yalnızca iki Şah kalmışsa, Şahlar birbirine yaklaşamayacağı için oyun pat olur. Ayrıca Şah denmemişse ve karşı takımın oynayabilecek hiçbir hamlesi yoksa, oyun patla sonuçlanır. İki taraf da aynı hamleyi iki defa üst üste yaparsa oyun yine pat olur.

rok satranç alfabesinde (notasyonunda) 0-0, uzun rok ise 0-0-0 olarak gösterilir. Hangi tarafa rok yapılacaksa Şah o tarafa iki kare kaydırılır ve diğer yanına kaydırıldığı yöndeki Kale yerleştirilir. Bir önemli nokta daha, eğer rok yapılacak kareler diğer tarafın taşlarından birinin tehdidi altında da o tarafa rok yapılamaz.

Piyonların Taş Yemesi

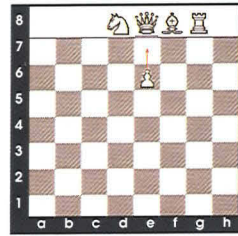
Piyonların taş yemesi diğer taşlarınkinden farklıdır. Bildiğiniz gibi ilk çıkışta bir ya da iki kare hamle yapan piyonlar daha sonra ileri doğru tek hamle yapar. Ancak piyonlar önündeki taşı değil çaprazındaki taşı yer. Piyonların birbirlerini yemelerinin başka bir biçimi daha vardır.

En Passant (Geçerken alış)

Bir piyon ilk hamlesini iki kare çıkarak yaparsa ve hamle yaptığı karenin hemen yanında karşı takımın piyonu varsa, bu karşı piyon sanki diğer piyon tek kare çıkmış gibi onu çaprazdan yiyebilir.

Yeni taş çıkma

Piyonların ne kadar değerli olduklarını şimdi daha iyi anlayacaksınız. Eğer bir oyuncunun piyonu karşı tarafın ilk (kendisine göre son) sırasına ulaşırsa, Şah dışında, oyuncunun dilediği herhangi bir taş olabilir, bu satrançtaki sihirlere biridir. Çoğu zaman en güçlü saldırı taşı Vezir olduğu için Vezir seçilir, ama duruma ve konuma göre oyunu kazanmak için başka taşlar, örneğin At seçilmelidir.